

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Gender and Family: Parenting and Care in Modern Ukraine
(Гендер і сім'я: батьківство та піклування в Україні)

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма Гендерні студії
вид дисципліни вибіркова

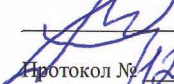
Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 5
Мова викладання, навчання та оцінювання англійська
Форма заключного контролю залік

Викладачка: доц. Олена СТРЕЛЬНИК

КИЇВ – 2021

Розробила Олена СТРЕЛЬНИК д.соц.н., доцент, доцентка кафедри соціальних структур та соціальних відносин

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин

 Олег МАЗУРИК
Протокол № 12 від « 31 » 08 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії ЧЕРВІНСЬКА Тетяна

1. **Мета дисципліни** – ознайомити студентство із актуальними питаннями теоретичного та практичного соціологічного дослідження та гендерного аналізу сім'ї, шлюбу, батьківства та материнства, піклування в сучасній Україні.

2. **Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:**

1. *Знати* англійську мову на рівні B2 (середній рівень), понятійно-категоріальний апарат соціології, основні соціологічні теорії та підходи.

2. *вміти* проектувати соціологічні дослідження, збирати соціологічну інформацію, працювати з масивами первинної соціологічної інформації, читати та писати соціологічні тексти англійською мовою.

3. *мати навички* пошуку релевантної інформації англійською мовою, аналізу соціологічної інформації, участі у дискусії.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** Дисципліну фокусовано на особливостях та наслідках трансформації гендерного порядку на прикладі інституту сім'ї в сучасній Україні. Його теоретико-методичні основи перебувають в рамках гендерного, соціокультурного аналізу та феміністських теорій. Зокрема, на курсі будуть розглянуті: проблематика шлюбу, дитинства та батьківства в родині, сучасні порядки піклування та турботи в родині та поза нею, впливи соціальної структури на батьківство та материнство в сучасній Україні, дискурси та практики материнства та батьківства в сучасній Україні, громадянський активізм батьків в Україні. Дисципліна є вибірковою з *Переліку 2*.

4. **Завдання дисципліни спрямовані на формування компетентностей:**

- фк4. Здатність зіставляти соціокультурні особливості, соціальні відмінності та нерівності, причини їхнього виникнення та наслідки для суспільного розвитку.
- фк15. Здатність застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики.
- фк19. Здатність співставляти результати міждисциплінарних гендерних досліджень, узагальнювати, робити висновки.

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати основні теоретичні уявлення про соціологічне дослідження сім'ї	Лекція, семінар, самостійна робота	Участь у дискусіях Контрольні роботи	10
1.2	Знати специфіку гендерного аналізу сім'ї	Лекція, семінар, самостійна робота	Участь у дискусіях Контрольні роботи	10
2.1	Застосовувати теоретичні знання у практиці гендерного аналізу сім'ї, батьківства, материнства	Лекція, семінар, самостійна робота	Участь у дискусіях Контрольні роботи	15
2.2	Вміти працювати з соціальною інформацією, соціологічними та статистичними даними щодо сім'ї, шлюбу, материнства, батьківства	Лекція, Семінар, самостійна робота	Участь у дискусіях Контрольні роботи	15
2.3	Здійснювати реферування наукових джерел англійською мовою, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.	Самостійна робота, семінар	Участь у дискусіях Індивідуальне дослідницьке завдання	10
3.1	Презентувати дослідницький проект	Самостійна робота, семінар	Індивідуальне дослідницьке завдання	20
4.1	Здійснювати самостійно аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність	Самостійна робота	Контрольні роботи Індивідуальне дослідницьке завдання	20

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання**

Результати навчання (РН) дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Програмні результати навчання(при) (назва)							
РН13. Застосовувати соціологічні знання, вміння та навички у міждисциплінарних дослідженнях.		+	+	+			
РН19. Вміти визначати гендерно обумовлені проблеми в різних сферах суспільного життя	+				+	+	+
РН22. Застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики	+				+		+

7. **Схема формування оцінки.**

7.1 **Форми оцінювання студентів:**

- **семестрове оцінювання:**

1. Участь у дискусіях: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН2.3 – макс.40 /мін. 24 балів(и).
2. Контрольні роботи 1 і 2: РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН4.1 – макс.10 /мін.6 балів.
3. Індивідуальне дослідницьке завдання: РН2.3, РН3.1, РН4.1 – макс.50 /мін. 30 балів).

- **підсумкове оцінювання у формі заліку.**

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів.

– для студентів, які сумарно набрали протягом семестру меншу кількість балів за *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів* для одержання заліку обов'язковим є написання тесту-допуску до складання заліку, підготовка письмових робіт-відпрацювань пропущених семінарських занять з кожної невідпрацьованої теми дисципліни та підсумкову письмову роботу.

7.2 **Організація оцінювання:**

1. Участь у дискусіях – протягом семінарських занять теми 1.1.-2.5, бали накопичуються.
2. Контрольні роботи – після тем 1.5. та 2.5
3. Індивідуальне дослідницьке завдання - тема 2.1., 2.2

7.3 **Шкала відповідності оцінок**

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
1.1.	Теоретичні підходи до вивчення сім'ї в соціології та основні поняття курсу	2	4	6
1.2.	Сучасні тенденції трансформації шлюбу, сім'ї та батьківства: Україна в контексті європейських тенденцій змін	4	2	6
1.3.	Гендерована сім'я та батьківство в Україні: соціокультурний вимір	2	2	6
1.4.	Державна сімейна політика як структура материнства та батьківства у сучасній Україні	2	2	6
1.5.	Ринок праці та (ре)продуктивна праця в Україні	2	2	14
	Контрольна робота 1		2	12
2.1.	Материнство як інститут та практика	4	2	6
2.2.	Батьківство як інститут та практика	2	2	6
2.3.	Батьківство та репродуктивні технології	2	2	6
2.4.	Батьківський активізм	2	2	6
2.5.	«Суспільство турботи» та піклувальна робота	2	2	6
	Контрольна робота 2	-	2	20
	ВСЬОГО	24	26	100

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекції – 24 год.

Семінарські заняття - 26 год.

Самостійна робота - 100 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Стрельник О. Турбота як робота. Материнство у фокусі соціології. К.Критика, 2017. 288 с.
2. Care work and care jobs for the future of decent work / International Labor Organization, 2018.
3. Lyudmyla Males, Tymur Sandrovych Exploitation of the Intimate Sphere in Socialist and Post-Socialist Ukraine IN Family and Social Change in Socialist and Post-Socialist Societies. Change and Continuity in Eastern Europe and East Asia Brill. 2014, pp. 83-121.
4. Strelnyk, Olena. 2017. Conservative Parents' Mobilization in Ukraine. In *Rebellious Families: Parents' Rights Activism in Central and Eastern Europe and Russia*, edited by Katalin Fabian and Elzbieta Korolzuk, 61-90, Bloomington: Indiana University Press.

Додаткова:

1. Birgit Geissler and Birgit Pfau-Effinger. Change in European care arrangements. In: Pfau-Effinger, Birgit; Geissler, Birgit (2005) (eds.): *Care and Social Integration in European Societies*, Bristol: Policy Press.
2. Chernyaeva, Natalia (2009). *Childcare Manuals and Construction of Motherhood in Russia, 1890-1990*: PhD Thesis. The University of Iowa City, Iowa. Chapter 4, p. 205-256 (51 pgs.)
3. Faircloth Charlotte. 2014. Intensive parenting and the expansion of parenting. In *Parenting Culture Studies*, pp. 25-49
4. *Families in a changing world / UN Women*, 2019.
5. Glenn, Eveline Nakano (1994) *Social construction of mothering In Mothering, Experience, and Agency*; ed. by Evelyn Nakano Glenn, Grace Chang, Linda Rennie Forcey. London: Routledge, p. 1 – 20. (20 pgs.)

6. Hochschild, Arlie Russell (2003) *Emotional geography and the Flight Plan of Capitalism*. In *The Commercialization of Intimate Life. Notes from Home and Work*. University of California Press, p.198-212 (15 pgs.)
7. Hochschild, Arlie Russell (2003) *The Culture of Politics. Traditional, Postmodern, Cold Modern and Warm Modern Ideals of Care*. In *The Commercialization of Intimate Life. Notes from Home and Work*. University of California Press, p. 213- 223 (11 pgs.)
8. Hochschild, Arlie Russell (2003) *The Culture of Politics. Traditional, Postmodern, Cold Modern and Warm Modern Ideals of Care*. In *The Commercialization of Intimate Life. Notes from Home and Work*. University of California Press, p. 213- 223
9. Issoupova, Olga. (2000) *From Duty to Pleasure? Motherhood in Soviet and Post-Soviet Russia*. In *Gender, State and Society in Soviet and Post-Soviet Russia*. Ed. by S. Ashvin, Florence, KY, USA: Routledge, p. 30-54 (24 pgs.)
10. Karzabi, Iman. 2017. *Fathers' activism in Ukraine: Contradictory Positions on Gender*. In *Rebellious parents. Parental Movements in Central-Eastern Europe and Russia*, pp. 171-196
11. Koshulap, Iryna. (2012) *Cash and/or care. Discourses and Practices of Fatherhood in Independent Ukraine*. In *Gender, Politics, and Society in Ukraine*, edited by Olena Hankivsky and Anastasiya Salmikova. Toronto-Buffalo-London: University of Toronto Press, p. 362-384. (22 pgs.)
12. Kravchenko, Zhanna and Mihaela Robila. (2015). *Fatherhood and Fathering in Eastern Europe*. In *Fathers across Cultures. The Importance, Roles, and Diverse Practices of Dads*, ed. by Jaipaul L.Roopnarine. Praeger, p. 108-130 (22 pgs.)
13. Lee, Ellie (2014) *Introduction and Conclusion to Parenting Culture Studies*. London: Palgrave Macmillan, p. 1-24; 216-222 (29 pgs.)
14. Marshall H. *The social construction of motherhood: An Analysis of parenting and child care manuals*. In A. Phoenix, A. Woollett, & E. Lloyd (Eds.), *Gender and psychology. Motherhood: Meanings, practices and ideologies* (pp. 66-85). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
15. *Masculinity today: men's attitudes to gender stereotypes and violence against women*, UNFPA Ukraine, 2018
16. Natalia Chernyaeva. *Parting the Iron Curtain, or the Advent of Dr. Spock*. In *Childcare manuals and construction of motherhood in Russia, 1890-1990*. PH.D. THESIS, p. 234-242
17. O'Reilly A. *Feminist Mothering / Andrea O'Reilly*. – Albany: SUNY Press, 2008. – 295 p.
18. O'Reilly A.(a) *Introduction / Andrea O'Reilly // 21st Century Motherhood. Experience, Identity, Policy, Agency*; ed. by Andrea O'Reilly. – New York : Columbia University Press, 2010. – P. 1-19.
19. Stokes M.A. *Stranger Danger. Child Protection and Parental Fears in the Risk Society / Mary Ann Stokes // Amsterdam Social Science*. – 2009. –Vol. 1(3). – P.6-24.
20. Strelnyk, Olena. (2015) *The life by Dr Komarovskiy: the role of expert knowledge in constructing of contemporary parenthood*. In: *Laboratorium*, №2, p. 83-105, extended summary in English: <http://www.soclabo.org/index.php/laboratorium/article/view/472/1390> (7 pgs.)
21. Vlasenko, Polina. 2013. *Mode of Subjectivation: Subjectivity of "Mother"*. In *Biopower and precarity: meeting embodied self in the discourses of assisted reproductive technologies in Ukraine*, p. 33-37
22. Vlasenko, Polina. *Governing through precarity: the experience of infertile bodies in IVF treatment in Ukraine*. *The Journal of Social Policy Studies*. Vol. 12. N 3
23. Zhurzhenko, Tatiana (2012), *Gender, Nation, and Reproduction: Demographic Discourses and Politics in Ukraine after the Orange Revolution in Gender, Politics, and Society in Ukraine*, ed. by Olena Hankivsky and Anastasiya Salnykova, University of Toronto Press, p. 131-151